

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2020/2092 RENDELETE

(2020. december 16.)

az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 322. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 106a. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel a Számvevőszék véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az Unió az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkében rögzített értékeken, az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Amint arra az EUSZ 2. cikke emlékeztet, ezek az értékek közösek a tagállamokban, egy olyan társadalomban, ahol érvényesül a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség.
- (2) Az Európai Tanács a 2020. július 21-i következtetéseiben kijelentette, hogy az Unió pénzügyi érdekeit a Szerződésben foglalt általános elvekkel, különösen az EUSZ 2. cikkében foglalt értékekkel összhangban kell védeni. Hangsúlyozta továbbá az Unió pénzügyi érdekei védelmének fontosságát és a jogállamiság tiszteletben tartásának fontosságát.
- (3) A jogállamiság megköveteli, hogy valamennyi közhatalmi szerv törvényes korlátok között, a demokrácia értékeinek megfelelően és az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) és más alkalmazandó eszközökben meghatározott alapvető jogok tiszteletben tartásával, valamint független és pártatlan bíróságok felügyelete mellett járjon el. Így különösen megköveteli, hogy tiszteletben tartsák a törvényesség elvét ⁽³⁾, amely magában hordozza az

⁽¹⁾ HL C 291., 2018.8.17., 1. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2019. április 4-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2020. december 14-i álláspontja első olvasatban. Az Európai Parlament 2020. december 16-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ A Bíróság 2004. április 29-i CAS Succhi di Frutta ítélete, C-496/99 P, ECLI:EU:C:2004:236, 63. pont.

átlátható, elszámoltatható, demokratikus és pluralista törvényhozási eljárás meglété; a jogbiztonság elvét⁽⁴⁾; a végrehajtó hatalom önkényessége tilalmának elvét⁽⁵⁾; a független és pártatlan bíróságok által biztosított hatékony bírói jogvédelem elvét, az igazságszolgáltatáshoz való jogot is beleértve⁽⁶⁾; és a hatalmi ágak szétválasztásának elvét⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾.

- (4) Az Európai Tanács 1993. évi koppenhágai ülésén megállapított és az Európai Tanács 1995. évi madridi ülésén megerősített csatlakozási kritériumok azok az alapvető feltételek, amelyeket egy tagjelölt országnak teljesítenie kell ahhoz, hogy az Unió tagállamává válhasson. Ezeket a kritériumokat most már az EUSZ 49. cikke rögzíti.
- (5) Amikor egy tagjelölt ország tagállammá válik, egy olyan jogi struktúrához csatlakozik, amely azon az alapvető előfeltevéseken alapul, mely szerint minden tagállam osztozik az összes többi tagállammal az Unió alapjául szolgáló számos közös értékben, és elismeri, hogy azok osztják ezen értékeket vele, amint azt az EUSZ 2. cikke kimondja. Ezen előfeltevés maga után vonja és igazolja a tagállamok közötti kölcsönös bizalom fennállását ezen értékek elismerése, és így az azokat végrehajtó uniós jog tiszteletben tartása tekintetében⁽⁹⁾. A tagállamok jogszabályainak és gyakorlatainak továbbra is meg kell felelniük az Unió alapját képező közös értékeknek.
- (6) Bár az uniós értékek nem állnak egymással hierarchikus viszonyban, a jogállamiság tiszteletben tartása elengedhetetlen az Unió alapjául szolgáló más alapvető értékek – például a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség és az emberi jogok tiszteletben tartása – védelméhez. A jogállamiság tiszteletben tartása elválaszthatatlanul összekapcsolódik a demokrácia és az alapvető jogok tiszteletben tartásával. Sem a demokrácia, sem az alapvető jogok tiszteletben tartása nem képzelhető el a jogállamiság tiszteletben tartása nélkül, és fordítva.
- (7) Amikor a tagállamok végrehajtják az uniós költségvetést, ideértve az (EU) 2020/2094 tanácsi rendelet⁽¹⁰⁾ alapján létrehozott Európai Uniós Helyreállítási Eszköz keretében, valamint az uniós költségvetés által biztosított kölcsönök és egyéb eszközök keretében elkülönített forrásokat is, a jogállamiság tiszteletben tartása – az általuk alkalmazott végrehajtási módszertől függetlenül – alapvető előfeltétele az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 317. cikkében foglalt hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének való megfelelésnek.
- (8) A tagállamok csak akkor tudják biztosítani a hatékony és eredményes pénzgazdálkodást, ha a hatóságok a jogszabályoknak megfelelően járnak el, ha a nyomozó és vádhatóságok hatékonyan üldözik a csalás eseteit, többek között az adócsalást, az adókijátszást, a korrupciót, az összeférhetetlenséget vagy a jog egyéb megsértését is, és ha a hatóságok – többek között a bűnüldöző hatóságok – önkényes vagy jogellenes döntései alávethetők a független bíróságok és az Európai Unió Bírósága hatékony bírósági felülvizsgálatának.
- (9) Az igazságszolgáltatás függetlenségét és pártatlanságát mindig garantálni kell, a nyomozó és vádhatóságoknak pedig képeseknek kell lenniük arra, hogy megfelelően ellássák feladataikat. Az igazságszolgáltatási szerveknek, valamint a nyomozó és vádhatóságoknak elegendő pénzügyi és emberi erőforrással, valamint megfelelő eljárásokkal kell rendelkezniük ahhoz, hogy hatékonyan és a tisztességes eljáráshoz való jog teljeskörű tiszteletben tartása mellett járassanak el, a védelemhez való jog tiszteletben tartását is beleértve. A jogerős ítéleteket hatékonyan végre kell hajtani. E feltételekre minimális biztosítékként van szükség a hatóságok olyan jogellenes és önkényes döntései ellen, amelyek sérthetik az Unió pénzügyi érdekeit.

⁽⁴⁾ A Bíróság 1981. november 12-i Amministrazione delle finanze dello Stato kontra Srl Meridionale Industria Salumi és társai; Ditta Italo Orlandi & Figlio és Ditta Vincenzo Divella kontra Amministrazione delle finanze dello Stato ítélete, egyesített ügyek, 212/80–217/80, ECLI:EU:C:1981:270, 10. pont.

⁽⁵⁾ A Bíróság 1989. szeptember 21-i Hoechst ítélete, egyesített ügyek, 46/87 és 227/88, ECLI:EU:C:1989:337, 19. pont.

⁽⁶⁾ A Bíróság 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juizes Portugueses kontra Tribunal de Contas ítélete, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, 31., 40–41. pont; a Bíróság 2018. július 25-i LM ítélete, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, 63–67. pont.

⁽⁷⁾ A Bíróság 2016. november 10-i Kovalkovas ítélete, C-477/16, ECLI:EU:C:2016:861, 36. pont; a Bíróság 2016. november 10-i PPU Poltorak ítélete, C-452/16, ECLI:EU:C:2016:858, 35. pont; valamint a Bíróság 2010. december 22-i DEB ítélete, C-279/09, ECLI:EU:C:2010:811, 58. pont.

⁽⁸⁾ A Bizottság közleménye: „A jogállamiság megerősítésére irányuló új uniós keret” (COM(2014)0158, I. melléklet).

⁽⁹⁾ 2/13. sz. vélemény, EU:C:2014:2454, 168. pont.

⁽¹⁰⁾ A Tanács (EU) 2020/2094 rendelete (2020. december 14.) a Covid19-válság utáni helyreállítás támogatására szolgáló Európai Uniós Helyreállítási Eszköz létrehozásáról (lásd e Hivatalos Lap 23. oldalát).

- (10) A bírói függetlenség előfeltételezi különösen azt, hogy az érintett igazságszolgáltatási szerv mind a vonatkozó szabályok alapján, mind pedig a gyakorlatban teljesen autonóm módon gyakorolhatja igazságszolgáltatási feladatkörét anélkül, hogy bármely más szervvel hierarchikus viszonyban állna, vagy annak alárendelt lenne, továbbá anélkül, hogy bárhonnan utasításokat kapna, és ilyen módon védett az olyan külső beavatkozásokkal vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai ítélkezésbeli függetlenségét, és befolyásolhatja döntéseiket. A függetlenségi és pártatlansági garanciák olyan szabályok meglétét igénylik – különösen, ami a szerv összetételét, tagjainak kinevezését, azok megbízatásának időtartamát, kizárásának és elmozdításának okait illeti –, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, az említett szerv külső tényezőik általi befolyásolhatóságával, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességével kapcsolatos jogos kétség kizárását.
- (11) A jogállamiság tiszteletben tartása nem csak az uniós polgárok, hanem az üzleti kezdeményezések, az innováció, a beruházások, a gazdasági, társadalmi és területi kohézió, valamint a belső piac megfelelő működése szempontjából is elengedhetetlen, amelyek ott fognak a legjobban kibontakozni, ahol szilárd a jogi és intézményi keret.
- (12) Az EUSZ 19. cikke – amely konkretizálja az EUSZ 2. cikkében foglalt jogállamiság értékét – előírja a tagállamok számára, hogy az uniós jog által szabályozott területeken, ideértve az uniós költségvetés végrehajtásával kapcsolatos területeket is, biztosítsák a hatékony bírói jogvédelmet. Az uniós jog tiszteletben tartásának biztosítására irányuló hatékony bírósági felülvizsgálat pusztán fennállása a jogállamiság létének velejárója, biztosításához pedig független bíróságok szükségesek ⁽¹¹⁾. A bíróságok függetlenségének megőrzése alapvető fontosságú, amint azt a Charta 47. cikkének második bekezdése is megerősíti ⁽¹²⁾. Ez különösen igaz a többek között a közbeszerzési eljárások keretében közkiadásokat vagy köztartozásokat keletkeztető aktusok, szerződések vagy egyéb eszközök érvényességének bírósági felülvizsgálatára, amely a bíróságok előtt is megindítható.
- (13) Ezért egyértelmű kapcsolat áll fenn a jogállamiság tiszteletben tartása és az uniós költségvetésnek a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvével összhangban történő hatékony végrehajtása között.
- (14) Az Unió számos olyan eszközt és folyamatot dolgozott ki, amely előmozdítja a jogállamiságot és annak alkalmazását, köztük a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott pénzügyi támogatást, az európai jogállamisági mechanizmust és az uniós igazságügyi eredménytáblát, illetve amely – a kötelezettségesség eljárással és az EUSZ 7. cikkében meghatározott eljárás révén – biztosítja az uniós intézmények hatékony válaszát a jogállamiság megsértésére. Az e rendeletben meghatározott mechanizmus kiegészíti ezeket az eszközöket azáltal, hogy biztosítja az uniós költségvetés védelmét a jogállamiság elveinek az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodást vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét érintő megsértésével szemben.
- (15) A jogállamiság elveinek megsértése, különösen ha az a hatóságok megfelelő működését és a hatékony bírósági felülvizsgálatot érinti, súlyosan sértheti az Unió pénzügyi érdekeit. Ez igaz a jogállamiság elvi megsértésének egyedi eseteire is, de az olyan esetekre még inkább, amelyek széles körben jellemzőek, illetve amelyek a hatóságok ismétlődően előforduló gyakorlatának vagy mulasztásának, vagy az ilyen hatóságok által elfogadott általános intézkedéseknek tudhatók be.
- (16) A jogállamiság elvi megsértésének azonosítása a Bizottság részéről alapos minőségi értékelést igényel. Az említett értékelésnek objektívnek, pártatlannak és tisztességesnek kell lennie, és figyelembe kell vennie a rendelkezésre álló forrásokból és elismert intézményektől származó releváns információkat, ideértve az Európai Unió Bíróságának ítéleteit, a Számvevőszék jelentéseit, a Bizottság éves jogállamisági jelentését és a Bizottság által készített uniós igazságügyi eredménytáblát, az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) és adott esetben az Európai Ügyészség jelentéseit, valamint a releváns nemzetközi szervezetek és hálózatok – beleértve az Európa Tanács szerveit, mint például az Európa Tanács Korruptió Elleni Államok Csoportját (GRECO) és a Velencei Bizottságot, valamint az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságai Elnökeinek Hálózatát és az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózatát – következtetéseit és ajánlásait, különösen a Velencei Bizottság jogállamisági ellenőrzőlistáját. A Bizottság konzultálhat az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével és a Velencei Bizottsággal, amennyiben az egy alapos minőségi értékelés elkészítéséhez szükséges.

⁽¹¹⁾ C-64/16. sz. ügy, 32–36. pont.

⁽¹²⁾ C-64/16. sz. ügy, 40–41. pont.

- (17) Az e rendelet szerinti intézkedések különösen azokban az esetekben szükségesek, amikor az uniós jogszabályokban foglalt más eljárások nem tennék lehetővé az uniós költségvetés hatékonyabb védelmét. Az uniós pénzügyi jogszabályok, valamint az alkalmazandó ágazatspecifikus és költségvetési szabályok többféle lehetőséget biztosítanak az uniós költségvetés védelmére, ideértve az irányítási és kontrollrendszerek terén feltárt szabálytalanságokkal vagy súlyos hiányosságokkal összefüggésben elrendelt megszakításokat, felfüggesztéseket és pénzügyi korrekciókat. Meg kell határozni a jogállamiság elveinek megsértése esetén elfogadandó intézkedéseket és az ilyen intézkedések elfogadása érdekében követendő eljárást. Az ilyen intézkedéseknek magukban kell foglalniuk a kifizetések és kötelezettségvállalások felfüggesztését, a részletek folyósításának felfüggesztését vagy a kölcsönök lejárat előtti visszafizetését, a meglévő kötelezettségvállalások szerinti finanszírozás csökkentését, valamint a címzettekkel való új kötelezettségek vállalásának vagy az uniós költségvetés által garantált kölcsönökre vagy egyéb eszközökre vonatkozó új megállapodások megkötésének a tilalmát.
- (18) Az elfogadandó intézkedések meghatározásakor biztosítani kell az arányosság elvének érvényesülését, figyelembe véve különösen a helyzet súlyosságát, a releváns magatartás kezdete óta eltelt időt, a magatartás fennállásának időtartamát és ismételt előfordulását, a szándékot, az érintett tagállamnak a jogállamiság elvei megsértésének megszüntetésében való együttműködésének mértékét, valamint ezen elvek megsértésének az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pengzgzdálkodásra vagy az Unió pénzügyi érdekeire gyakorolt hatásait.
- (19) Alapvető fontosságú, hogy a jogállamiság elveinek megsértése esetén az intézkedések elfogadásakor a végső címzettek és kedvezményezettek jogos érdekei megfelelő védelemben részesüljenek. Az intézkedések elfogadásának mérlegelésekor a Bizottságnak figyelembe kell vennie azok végső címzettekre és kedvezményezettekre gyakorolt potenciális hatásait. Tekintettel arra, hogy megosztott irányítás keretében a Bizottság részéről a tagállamok részére teljesített kifizetések jogilag függetlenek a nemzeti hatóságok által a kedvezményezettek részére teljesített kifizetésektől, az e rendelet szerinti megfelelő intézkedések nem tekintendők úgy, hogy érintik az alkalmazandó ágazatspecifikus és költségvetési szabályokban foglalt kifizetési határidőknek megfelelően a kedvezményezettek részére történő kifizetésekre szánt források rendelkezésre állását. Az e rendelet szerint elfogadott határozatok, valamint a végső címzettek és kedvezményezettek tekintetében e rendeletben előírt kötelezettségek az alkalmazandó uniós jog részét képezik a finanszírozás megosztott irányítás keretében történő végrehajtása tekintetében. Az intézkedések által érintett tagállamoknak rendszeresen jelentést kell tenniük a Bizottság részére a végső címzettek vagy kedvezményezettek felé fennálló kötelezettségeik teljesítéséről. Az alkalmazandó ágazatspecifikus és költségvetési szabályokban foglalt, a kedvezményezettek felé fennálló fizetési kötelezettségek teljesítésére vonatkozó jelentéstételnek lehetővé kell tennie, hogy a Bizottság meggyőződjön arról, hogy az e rendelet alapján hozott határozatok semmilyen – sem közvetlen, sem közvetett – formában nincsenek hatással az alkalmazandó ágazatspecifikus és költségvetési szabályok szerint teljesítendő kifizetésekre.

A végső címzettek vagy kedvezményezettek védelmének megerősítése érdekében a Bizottságnak egy honlapon vagy egy internetes portálon keresztül tájékoztatást és iránymutatást kell nyújtania, megfelelő eszközöket biztosítva egyúttal ahhoz, hogy tájékoztatni lehessen a Bizottságot arról, ha kormányzati szervek és tagállamok megszegik azon jogi kötelezettségüket, amely szerint az e rendelet szerinti intézkedések elfogadását követően folytatniuk kell a kifizetéseket. A Bizottságnak ezen információk nyomán el kell járnia annak ellenőrzése érdekében, hogy az alkalmazandó szabályokat betartották-e, különös tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezésekre, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi és Migrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a Határigazgatási és Vízügyeszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, 2020.... -i (EU) 2020/... európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹³⁾ [63. cikkére, 68. cikke (1) bekezdésének b) pontjára és 98. cikkére]. Szükség esetén annak biztosítása érdekében, hogy a kormányzati szervek vagy tagállamok által kifizetendő minden esedékes összeget ténylegesen kifizessenek a végső címzettek vagy kedvezményezettek részére, a Bizottságnak vissza kell térítenie a teljesített kifizetéseket, vagy adott esetben pénzügyi korrekciót kell alkalmaznia azáltal, hogy – az alkalmazandó ágazatspecifikus és költségvetési szabályoknak megfelelően – csökkenti valamely program uniós támogatását.

- (20) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében, valamint az e rendelet alapján elfogadott intézkedések pénzügyi hatásainak jelentőségére tekintettel végrehajtási hatásköröket kell a Tanácsra ruházni, amelynek a Bizottság javaslata alapján kell eljárnia.

⁽¹³⁾ A Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

- (21) A Bizottságnak, mielőtt javaslatot tenne az e rendelet szerinti bármely intézkedés elfogadására, tájékoztatnia kell az érintett tagállamot arról, hogy miért tekinti úgy, hogy az adott tagállamban a jogállamiság elveinek megsértése állhat fenn. A Bizottságnak haladéktalanul tájékoztatnia kell az Európai Parlamentet és a Tanácsot minden ilyen értesítésről és annak tartalmáról. Az érintett tagállam számára lehetővé kell tenni, hogy észrevételeket tegyen. A Bizottságnak figyelembe kell vennie ezen észrevételeket.
- (22) Az érintett tagállamra vonatkozó határidők e rendelet alapján való meghatározásakor a Bizottságnak figyelembe kell vennie különösen a szolgáltatott és kért információk mennyiségét, a vonatkozó tényeknek és azok értékelésének összetett voltát, továbbá az érintett tagállam közigazgatási kapacitását.
- (23) A Bizottságnak, amennyiben az érintett tagállam észrevételeinek elemzését követően úgy ítéli meg, hogy az intézkedések elfogadásának feltételei teljesülnek, javaslatot kell benyújtania a Tanácsnak a megfelelő intézkedések elfogadására. A Tanácsnak a Bizottság javaslata alapján kell eljárnia, és egy hónapon belül, amely határidő kivételesen legfeljebb további két hónappal meghosszabbítható, végrehajtási határozat útján megfelelő intézkedéseket kell elfogadnia. Annak biztosítása érdekében, hogy a Tanács az említett határidőkön belül meghozza a határozatát, a Bizottságnak a legmegfelelőbb módon érvényesítenie kell az EUMSZ 237. cikke, valamint a Tanács eljárási szabályzata ⁽¹⁴⁾ szerinti jogait.
- (24) Az e rendelet szerinti bármely intézkedés elfogadását követően a Bizottságnak rendszeresen nyomon kell követnie az érintett tagállamban fennálló helyzetet. A Bizottságnak újból értékelnie kell a helyzetet, ha az érintett tagállam új korrekciós intézkedéseket fogad el, illetve minden esetben legkésőbb egy évvel az intézkedések elfogadását követően.
- (25) A Tanácsnak a Bizottság javaslata alapján eljárva meg kell szüntetnie a halasztó hatályú intézkedéseket, amennyiben az említett intézkedések elrendeléséhez vezető helyzetet kielégítően orvosolták.
- (26) Az intézkedések elfogadására és megszüntetésére irányuló eljárásnak tiszteletben kell tartania az objektivitást, a megkülönböztetés tilalma és a tagállamokkal szembeni egyenlő bánásmód elvét, és azt részrehajlásmentes és tényeken alapuló megközelítés alapján kell lefolytatni. Amennyiben – kivételes esetben – az érintett tagállam úgy ítéli meg, hogy az említett elveket súlyosan megsértették, kérheti az Európai Tanács elnökét, hogy az ügyet utalja az Európai Tanács következő ülése elé. Ilyen kivételes esetekben mindaddig nem hozható döntés az intézkedésekről, ameddig az Európai Tanács meg nem tárgyalta a kérdést. Ez a folyamat főszabályként nem tarthat három hónapnál hosszabb ideig azt követően, hogy a Bizottság benyújtotta javaslatát a Tanácsnak.
- (27) A Bizottságnak az e rendelet alapján javasolt, elfogadott és megszüntetett minden intézkedésről tájékoztatnia kell az Európai Parlamentet.
- (28) A Bizottságnak jelentést kell tennie az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet alkalmazásáról. Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak szóló jelentésében a Bizottságnak – az elfogadott intézkedések eredményességén túlmenően – mérlegelnie kell az e rendeletben foglalt eljárás általános eredményességét, valamint az e rendelet és más eszközök között fennálló kiegészítő jelleget.
- (29) Ez a rendelet nem érintheti az Európai Ügyészség hatáskörét vagy azon tagállamok kötelezettségeit, amelyek nem vesznek részt az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel ⁽¹⁵⁾ létrehozott megerősített együttműködésben,

⁽¹⁴⁾ A Tanács 2009/937/EU határozata (2009. december 1.) a Tanács eljárási szabályzatának elfogadásáról (HL L 325., 2009.12.11., 35. o.).

⁽¹⁵⁾ A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy

E rendelet meghatározza a jogállamiság elveinek a tagállamokban történő megsértése esetén az uniós költségvetés védelméhez szükséges szabályokat.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

- a) „jogállamiság”: az EUSZ 2. cikkében rögzített uniós érték. A jogállamiság magában foglalja a törvényesség elvét, amely magában hordozza az átlátható, elszámoltatható, demokratikus és pluralista törvényhozási eljárás meglétét; a jogbiztonság elvét; a végrehajtó hatalom önkényessége tilalmának elvét; a független és pártatlan bíróságok által biztosított hatékony bírói jogvédelem elvét, az igazságszolgáltatáshoz való jogot is beleértve, az alapvető jogok tekintetében is; a hatalmi ágak szétválasztásának elvét; valamint a megkülönböztetés tilalmának elvét és a törvény előtti egyenlőség elvét. A jogállamiságot az EUSZ 2. cikkében rögzített egyéb uniós értékekre és elvekre figyelemmel kell értelmezni;
- b) „kormányzati szerv”: a kormányzat bármely szintjén elhelyezkedő hatóság, ideértve a nemzeti, regionális és helyi hatóságokat, valamint az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁶⁾ (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) 2. cikkének 42. pontja értelmében vett tagállami szervezeteket.

3. cikk

A jogállamiság elveinek megsértése

E rendelet alkalmazásában a jogállamiság elveinek megsértésére engedhetnek következtetni az alábbiak:

- a) az igazságszolgáltatás függetlenségének veszélyeztetése;
- b) a hatóságok – többek között a bűnüldöző hatóságok – által hozott önkényes vagy jogellenes döntések megelőzésének, helyesbítésének vagy szankcionálásának elmulasztása, pénzügyi és emberi erőforrásoknak az említett hatóságok megfelelő működését befolyásoló megvonása, vagy az összeférhetlenség elkerülése biztosításának elmulasztása;
- c) a jogorvoslati lehetőségek rendelkezésre állásának és hatékonyságának korlátozása, többek között korlátozó eljárási szabályok révén és az ítéletek végrehajtásának hiánya révén, vagy a jogsértések hatékony kivizsgálásának, büntetőeljárás alá vonásának vagy szankcionálásának korlátozása.

4. cikk

Az intézkedések elfogadásának feltételei

(1) Megfelelő intézkedéseket kell hozni abban az esetben, ha az 6. cikkel összhangban megállapítást nyer, hogy a jogállamiság elveinek valamely tagállamban történő megsértése kellően közvetlenül érinti az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodást vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, vagy ennek a kockázata komolyan fennáll.

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

- (2) E rendelet alkalmazásában a jogállamiság elveinek megsértése a következők közül egyet vagy többet érint:
- a) az uniós költségvetést – beleértve az uniós költségvetés által garantált kölcsönöket és egyéb eszközöket is – végrehajtó hatóságok megfelelő működése, különösen a közbeszerzési eljárások vagy a vissza nem térítendő támogatásokkal kapcsolatos eljárások keretében;
 - b) a pénzügyi kontrollt, monitoringot és ellenőrzést végző hatóságok megfelelő működése, valamint a hatékony és átlátható pénzgazdálkodási és elszámoltathatósági rendszerek megfelelő működése;
 - c) a nyomozó és a vádhatóságok megfelelő működése az uniós költségvetés végrehajtását vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét érintő csalással – többek között adócsalással –, korrupcióval vagy az uniós jog ezzel összefüggő egyéb megsértésével kapcsolatos nyomozás és vádeljárás során;
 - d) az a), a b) és a c) pontban említett hatóságok intézkedéseinek vagy mulasztásainak független bíróságok általi hatékony bírósági felülvizsgálata;
 - e) az uniós költségvetés végrehajtását vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét érintő csalásnak – többek között adócsalásnak –, korrupciónak vagy az uniós jog ezzel összefüggő egyéb megsértésének megelőzése és szankcionálása, valamint a nemzeti bíróságok vagy a közigazgatási hatóságok által hatékony és visszatartó erejű szankciók kiszabása a címzettekkel szemben;
 - f) a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetése;
 - g) az OLAF-fal és – az érintett tagállam részvételétől függően – az Európai Ügyészséggel folytatott hatékony és kellő időben történő együttműködés a nyomozásaik vagy a vádeljárásaik során az alkalmazandó uniós jogi aktusok szerint a lojális együttműködés elvével összhangban;
 - h) a hatóságoknál tapasztalt egyéb, az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodás vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelme szempontjából releváns helyzetek vagy magatartások.

5. cikk

Az uniós költségvetés védelmét szolgáló intézkedések

- (1) Feltéve, hogy az e rendelet 4. cikkében foglalt feltételek teljesülnek, a következő megfelelő intézkedések közül egy vagy több fogadható el az e rendelet 6. cikkében foglalt eljárással összhangban:
- a) amennyiben a Bizottság a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontja szerinti közvetlen vagy közvetett irányítás keretében hajtja végre az uniós költségvetést, és ha kormányzati szerv a címzett:
 - i. a kifizetéseknek vagy a jogi kötelezettségvállalás teljesítésének felfüggesztése vagy a jogi kötelezettségvállalás megszüntetése a költségvetési rendelet 131. cikkének (3) bekezdése szerint;
 - ii. új jogi kötelezettségek vállalásának tilalma;
 - iii. a részletek folyósításának teljes vagy részleges felfüggesztése vagy az uniós költségvetés által garantált kölcsönök lejárat előtti visszafizetése;
 - iv. az uniós költségvetés által garantált eszközökből származó gazdasági előny felfüggesztése vagy csökkentése;
 - v. az uniós költségvetés által garantált kölcsönökre vagy egyéb eszközökre vonatkozó új megállapodások kötésének tilalma;
 - b) amennyiben a Bizottság a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint a tagállammal megosztott irányítás keretében hajtja végre az uniós költségvetést:
 - i. egy vagy több program jóváhagyásának felfüggesztése vagy annak módosítása;
 - ii. kötelezettségvállalások felfüggesztése;
 - iii. kötelezettségvállalások csökkentése, többek között pénzügyi korrekciók vagy a más kiadási programokhoz történő átcsoportosítások révén;
 - iv. az előfinanszírozás csökkentése;
 - v. a kifizetési határidők megszakítása;
 - vi. kifizetések felfüggesztése.

(2) Amennyiben az intézkedéseket elfogadó határozat másként nem rendelkezik, a megfelelő intézkedések elrendelése nem érinti az (1) bekezdés a) pontjában említett kormányzati szervek vagy az (1) bekezdés b) pontjában említett tagállamok azon kötelezettségeit, hogy az intézkedés által érintett programot vagy alapot végrehajtsák, különös tekintettel a végső címzettek vagy kedvezményezettek felé fennálló kötelezettségeikre, beleértve a kifizetések teljesítésére irányuló, az e rendelet, valamint az alkalmazandó ágazatspecifikus vagy költségvetési szabályok alapján fennálló kötelezettséget is. Az uniós források megosztott irányítás keretében történő felhasználása során az e rendelet alapján elfogadott intézkedések által érintett tagállamok az említett intézkedések elfogadásától számítva háromhavonta jelentést tesznek a Bizottságnak az említett kötelezettségeknek való megfelelésükről.

A Bizottság ellenőrzi, hogy az alkalmazandó jogot betartották-e, és szükség esetén minden megfelelő intézkedést megtesz az uniós költségvetés védelme érdekében, az ágazatspecifikus és költségvetési szabályokkal összhangban.

(3) A meghozott intézkedéseknek arányosoknak kell lenniük. Az intézkedéseket a jogállamiság elveinek megsértése által az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodásra vagy az Unió pénzügyi érdekeire gyakorolt tényleges vagy potenciális hatás figyelembevételével kell meghatározni. A jogállamiság elvei megsértésének jellegét, időtartamát, súlyosságát és hatókörét kellőképpen figyelembe kell venni. Az intézkedéseknek lehetőség szerint az elvek megsértése által érintett uniós fellépéseket kell célozniuk.

(4) A Bizottság a (2) bekezdésben említett tagállami kötelezettségekről egy honlapon vagy egy internetes portálon keresztül tájékoztatást és iránymutatást nyújt a végső címzettek vagy kedvezményezettek részére. A Bizottság továbbá ugyanezen a honlapon vagy internetes portálon megfelelő eszközöket biztosít a végső címzetteknek vagy kedvezményezetteknek ahhoz, hogy tájékoztassák a Bizottságot az említett kötelezettségek minden olyan jellegű megszegéséről, amely – ezen végső címzettek vagy kedvezményezettek véleménye szerint – közvetlenül érinti őket. Ezt a bekezdést oly módon kell alkalmazni, hogy az az (EU) 2019/1937 európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽¹⁷⁾ foglalt elvekkel összhangban biztosítsa az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelmét. A végső címzettek vagy kedvezményezettek által e bekezdésnek megfelelően szolgáltatott információkhoz bizonyítékot kell csatolni arra vonatkozóan, hogy az érintett végső címzett vagy kedvezményezett hivatalos panaszt nyújtott be az érintett tagállam illetékes hatóságához.

(5) A végső címzettek vagy kedvezményezettek által az e cikk (4) bekezdésének megfelelően szolgáltatott információk alapján a Bizottság minden tőle telhetőt megtesz annak biztosítása érdekében, hogy az e cikk (2) bekezdésében említetteknek megfelelően a kormányzati szervek vagy a tagállamok által fizetendő minden esedékes összeget ténylegesen kifizessenek a végső címzettek vagy kedvezményezettek részére, különösen az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi és Migrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a Határigazgatási és Vízügyeszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló (EU) 2020/... rendelet [63. cikkével, 68. cikke (1) bekezdésének b) pontjával és 98. cikkével] összhangban.

6. cikk

Az eljárás

(1) Amennyiben a Bizottság megállapítja, hogy alapos oka van úgy megítélni, hogy a 4. cikkben foglalt feltételek teljesülnek, az érintett tagállamnak írásbeli értesítést küld – kivéve, ha úgy ítéli meg, hogy az uniós jogszabályokban foglalt más eljárások az uniós költségvetés hatékonyabb védelmét tennék lehetővé a számára –, amelyben megjelöli a megállapításai alapjául szolgáló ténybeli elemeket és konkrét indokokat. A Bizottság haladéktalanul tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot az ilyen értesítésről és annak tartalmáról.

(2) Az (1) bekezdés szerint kapott információk fényében az Európai Parlament felkérheti a Bizottságot, hogy a megállapításairól folytassanak strukturált párbeszédet.

(3) Annak értékelésekor, hogy a 4. cikkben foglalt feltételek teljesülnek-e, a Bizottság figyelembe veszi a rendelkezésre álló forrásokból származó releváns információkat, ideértve az uniós intézmények, egyéb releváns nemzetközi szervezetek és egyéb elismert intézmények határozatait, következtetéseit és ajánlásait is.

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

(4) A Bizottság az (1) bekezdés szerinti írásbeli értesítés megküldése előtt és után is bekérhet minden olyan további információt, amely a (3) bekezdésben említett értékelés elvégzéséhez szükséges.

(5) Az érintett tagállam megadja a szükséges információkat, és az (1) bekezdésben említett értesítésben foglalt megállapításokkal kapcsolatban észrevételeket tehet a Bizottság által meghatározandó határidőn belül, amely a megállapításokról szóló értesítés időpontjától számítva legalább egy hónap, de legfeljebb három hónap. Észrevételeiben a tagállam a Bizottság értesítésében foglalt megállapítások kezelése érdekében korrekciós intézkedések elfogadását javasolhatja.

(6) A Bizottság figyelembe veszi a kapott információkat és az érintett tagállam által tett bármely észrevételt, továbbá bármely javasolt korrekciós intézkedés megfelelőségét annak eldöntése során, hogy benyújt-e a megfelelő intézkedésekről szóló végrehajtási határozatra irányuló javaslatot. A Bizottság az érintett tagállam által nyújtott bármely információ vagy tett észrevételek kézhezvételének időpontjától, vagy ha sem információ, sem észrevétel nem érkezett, az (5) bekezdéssel összhangban meghatározott határidő lejártától számított egy hónapos indikatív határidőn belül, de minden esetben észszerű időn belül elvégzi az értékelését.

(7) Amennyiben a Bizottság a (9) bekezdés szerinti javaslatot szándékozik tenni, előzetesen lehetőséget biztosít a tagállamnak arra, hogy egy hónapon belül benyújtsa az észrevételeit, különösen a tervezett intézkedések arányosságával kapcsolatban.

(8) Az elrendelendő intézkedések arányosságának értékelésekor a Bizottság figyelembe veszi a (3) bekezdésben említett információkat és iránymutatást.

(9) Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a 4. cikkben foglalt feltételek teljesülnek, és hogy a tagállam által az (5) bekezdés szerint javasolt korrekciós intézkedések – ha vannak ilyenek – nem kezelik megfelelően a Bizottság értesítésében foglalt megállapításokat, a tagállam észrevételeinek kézhezvételétől számított egy hónapon belül, vagy ha nem érkezik észrevétel, indokolatlan késedelem nélkül és minden esetben a (7) bekezdésben meghatározott határidőtől számított egy hónapon belül a megfelelő intézkedésekről szóló végrehajtási határozatra irányuló javaslatot nyújt be a Tanácsnak. A javaslatban meg kell jelölni azokat a konkrét indokokat és bizonyítékokat, amelyek a Bizottság megállapításainak alapjául szolgáltak.

(10) A Tanács az e cikk (9) bekezdésében említett végrehajtási határozatot a Bizottság javaslatának kézhezvételétől számított egy hónapon belül elfogadja. Kivételes körülmények felmerülése esetén az említett végrehajtási határozat elfogadásának határideje legfeljebb két hónappal meghosszabbítható. A határozat kellő időben történő meghozatalának biztosítása érdekében a Bizottság – amennyiben ezt helyénvalónak ítéli – él az EUMSZ 237. cikke szerinti jogaival.

(11) A Tanács minősített többséggel módosíthatja a Bizottság javaslatát, és egy végrehajtási határozat útján elfogadhatja a módosított szöveget.

7. cikk

Az intézkedések megszüntetése

(1) Az érintett tagállam bármikor elfogadhat új korrekciós intézkedéseket, és olyan írásbeli értesítést nyújthat be a Bizottságnak, amely bizonyítékot tartalmaz annak igazolására, hogy a 4. cikkben foglalt feltételek már nem teljesülnek.

(2) Az érintett tagállam kérésére, vagy saját kezdeményezésére és legkésőbb egy évvel az intézkedések Tanács általi elfogadását követően, a Bizottság az érintett tagállam által benyújtott minden bizonyítékot, valamint az érintett tagállam által elfogadott bármely új korrekciós intézkedés megfelelőségét figyelembe véve újból értékeli az érintett tagállamban fennálló helyzetet.

Amennyiben a Bizottság úgy véli, hogy a 4. cikkben foglalt feltételek már nem teljesülnek, az elfogadott intézkedések megszüntetéséről szóló végrehajtási határozatra irányuló javaslatot nyújt be a Tanácsnak.

Amennyiben a Bizottság úgy véli, hogy az intézkedések elfogadásához vezető helyzetet részben orvosolták, az elfogadott intézkedések kiigazításáról szóló végrehajtási határozatra irányuló javaslatot nyújt be a Tanácsnak.

Amennyiben a Bizottság úgy véli, hogy az intézkedések elfogadásához vezető helyzetet nem orvosolták, indokolással ellátott határozatot intéz az érintett tagállamhoz, és erről tájékoztatja a Tanácsot.

Amennyiben az érintett tagállam az (1) bekezdés szerinti írásbeli értesítést nyújt be, a Bizottság az említett értesítés kézhezvételétől számított egy hónapon belül benyújtja javaslatát vagy elfogadja határozatát. Ez az időtartam kellően indokolt körülmények fennállása esetén meghosszabbítható, ilyenkor a Bizottság haladéktalanul tájékoztatja az érintett tagállamot a meghosszabbítás okairól.

A 6. cikk (3), (4), (5), (6), (9), (10) és (11) bekezdésében foglalt eljárás adott esetben analógia útján alkalmazandó.

(3) Amennyiben az 5. cikk (1) bekezdése b) pontjának i. alpontjában említett egy vagy több program jóváhagyásának felfüggesztésére vagy azok módosításaira, illetve az 5. cikk (1) bekezdése b) pontjának ii. alpontjában említett kötelezettségvállalások felfüggesztésére vonatkozó intézkedéseket megszüntetik, a felfüggesztett kötelezettségvállalásoknak megfelelő összegeket az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet⁽¹⁸⁾ 5. cikkére is figyelemmel be kell állítani az uniós költségvetésbe. Az n. év felfüggesztett kötelezettségvállalásai az n+2. évet követően nem állíthatók be a költségvetésbe.

8. cikk

Az Európai Parlament tájékoztatása

A Bizottság az 5., a 6. és a 7. cikk alapján javasolt, elfogadott vagy megszüntetett minden intézkedésről azonnal tájékoztatja az Európai Parlamentet.

9. cikk

Jelentéstétel

A Bizottság 2024. január 12-ig jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet alkalmazásáról, különösen az elfogadott intézkedések hatékonyságáról.

10. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 16-án.

az Európai Parlament részéről
az elnök
D. M. SASSOLI

a Tanács részéről
az elnök
M. ROTH

⁽¹⁸⁾ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (lásd e Hivatalos Lap 11. oldalát).